

Trường Đại học Khoa học Tự nhiên
Khoa Công nghệ Thông tin
Bộ môn Công nghệ Phần mềm

Phân tích và thiết kế phần mềm

Thiết kế dữ liệu lưu trữ

Giảng viên:

TS. Trần Minh Triết – ThS. Đặng Bình Phương

- Lưu trữ dữ liệu bằng CSDL quan hệ
  - Một số kỹ thuật để ánh xạ sơ đồ lớp sang sơ đồ logic (tổ chức lưu trữ dữ liệu bằng CSDL quan hệ)
- Lưu trữ dữ liệu bằng XML
  - Giới thiệu sơ lược về XML
  - Cách lưu trữ dữ liệu
- So sánh giữa cách sử dụng lưu trữ bằng XML, lưu trữ bằng CSDL quan hệ, và kết hợp cả 2 cách.

Lưu trữ dữ liệu bằng CSDL quan hệ

Quy tắc #1

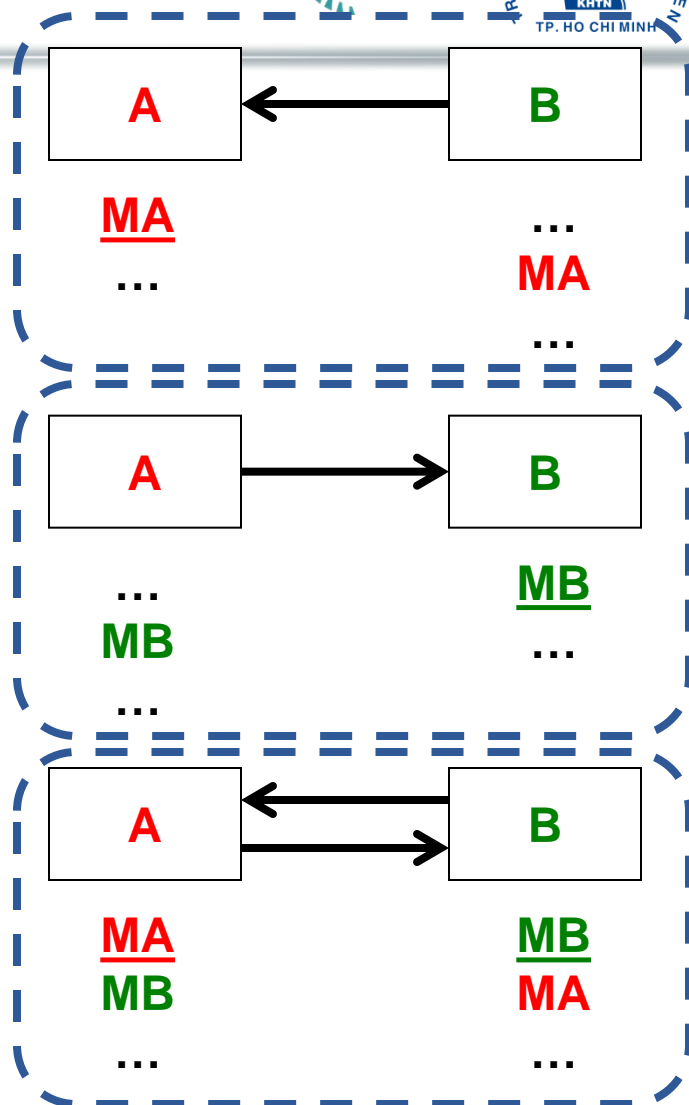
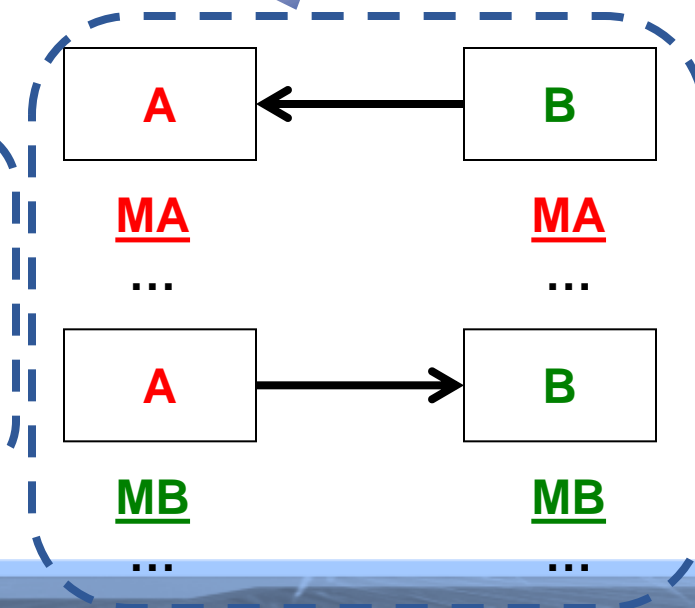
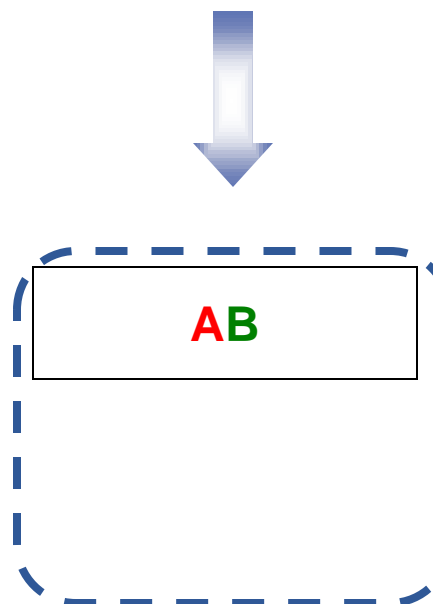
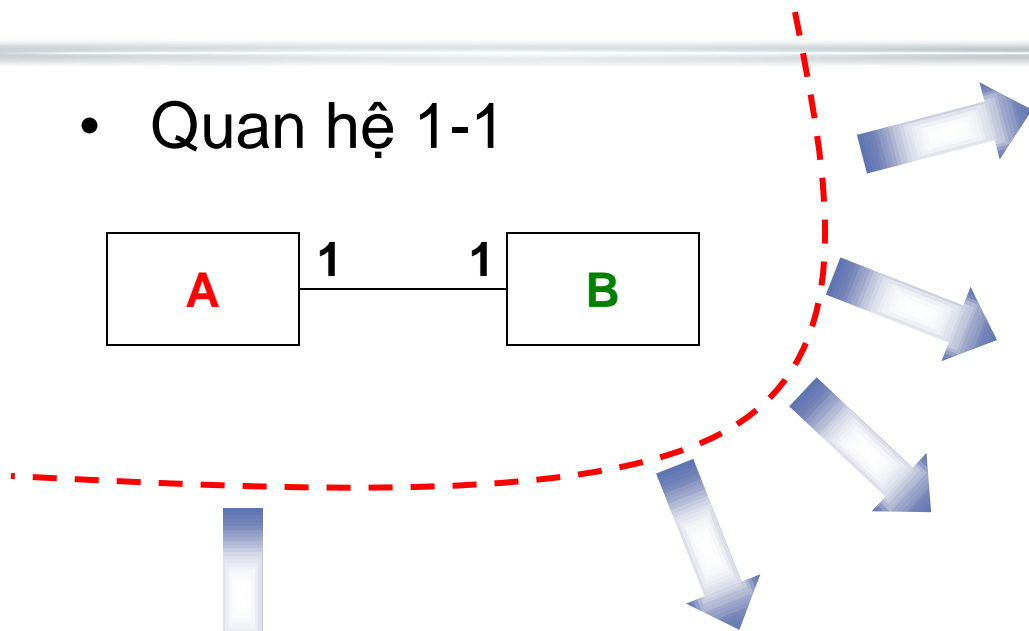
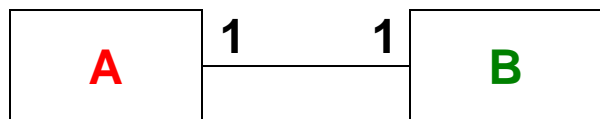
- Thông thường, mỗi lớp đối tượng đơn giản được ánh xạ thành **một bảng**

 Ví dụ?

Quy tắc #2

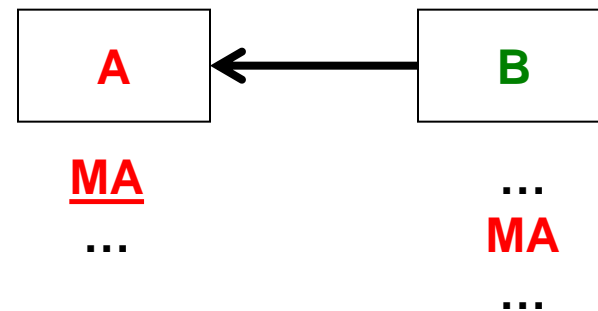
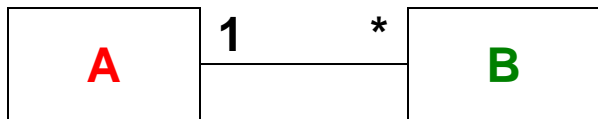
- Quan hệ 1-1

Ví dụ?

Quy tắc #3

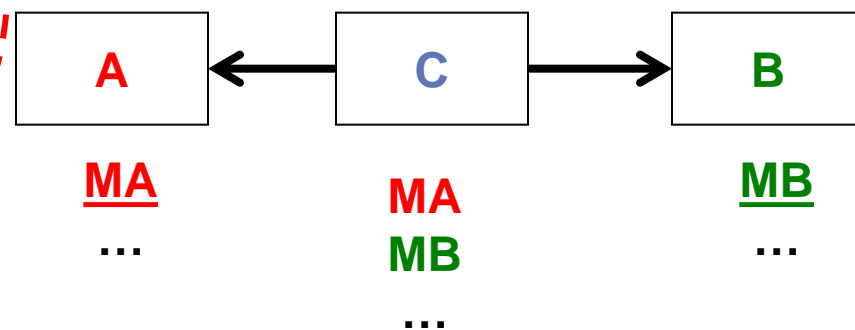
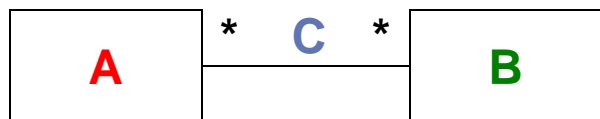
- Quan hệ 1-n

 Ví dụ?

Quy tắc #4

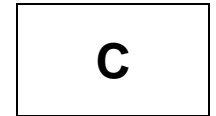
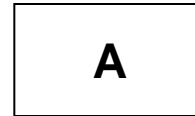
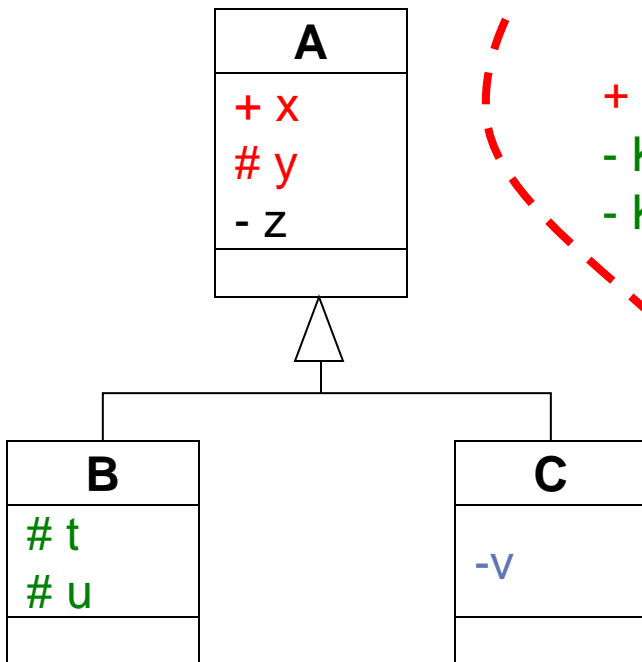
- Quan hệ m-n

 Ví dụ?

Quy tắc #5

- Quan hệ kế thừa

$A(\underline{MA}, x, y, z)$ $B(\underline{MB}, x, y, t, u)$ $C(\underline{MC}, x, y, v)$

+ Đơn giản

- Không thấy mối liên hệ giữa các loại đối tượng A, B, C
- Khó thống kê tổng quát

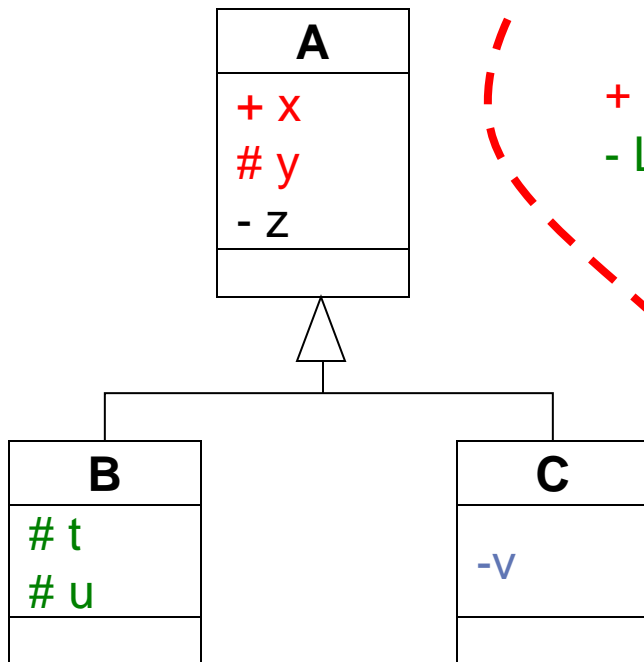

Ví dụ?

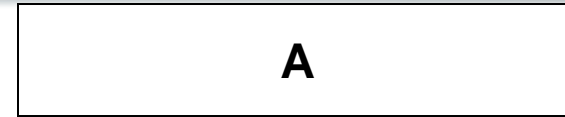

Quy tắc #5

- Quan hệ kế thừa

- + Có được cái nhìn tổng quát về các đối tượng
- Lãng phí không gian lưu trữ

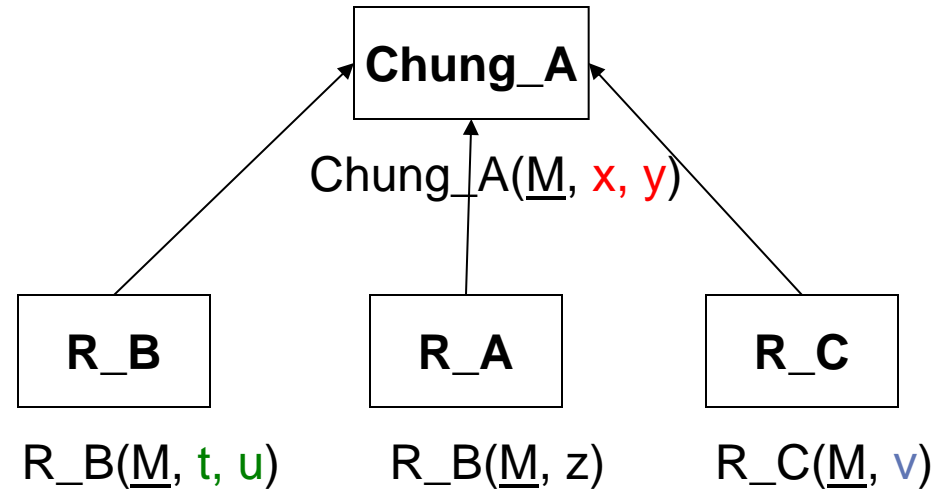
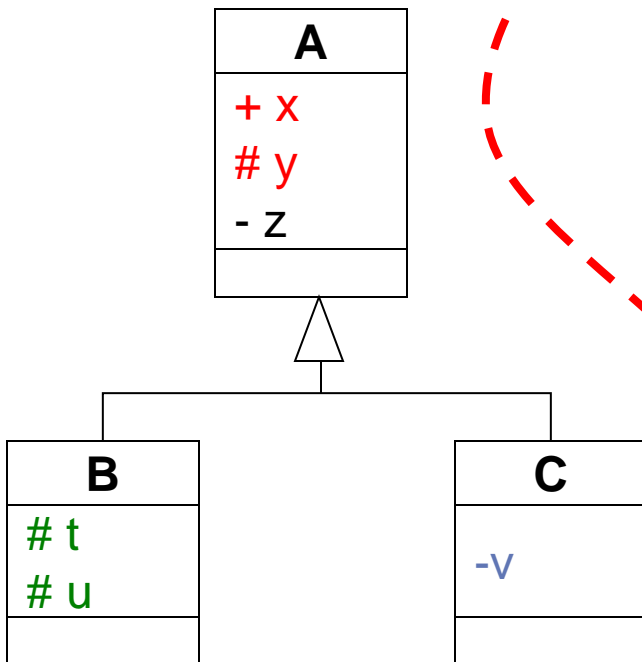
A(M, Loại, x, y, z, t, u, v)

Loại	x	y	z	t	u	v
A						
B						
C						

 Ví dụ?

Quy tắc #5

- Quan hệ kế thừa

- + Tiết kiệm không gian lưu trữ
- + Cho phép có cái nhìn tổng quát
- Tổ chức khá phức tạp

 Ví dụ?

Quy tắc #6

- Lớp đối tượng có thuộc tính có **cấu trúc phức tạp**
- Tách thành bảng phụ** để lưu trữ thuộc tính có cấu trúc phức tạp đó

class A

{

...

B

x;

...

}

Cấu trúc của B gồm:

Thuộc tính 1

Thuộc tính 2

...

MA

...

...

MA

ThuocTinh1

ThuocTinh2

...

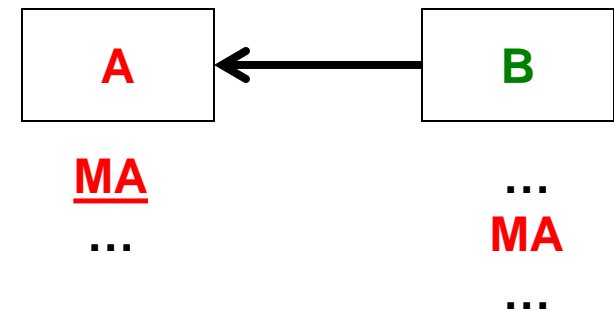

Ví dụ?

Quy tắc #7

- Lớp đối tượng có thuộc tính kiểu mảng
- Tách thành bảng chi tiết

```
class A
{
  ...
  B[] x;
  ...
}
```


 Ví dụ?

Quy tắc #8

- Thuộc tính có giá trị rời rạc: **Tách thành bảng danh mục**

 Ví dụ?

Quy tắc #9

- Bảng tham số
  - Dạng 1

Khóa	ThamSố#1	ThamSố#2	...	ThamSố#N
...	...	...	...	...

Mỗi tham số tương ứng với một cột trong bảng tham số

Bảng tham số thường chỉ gồm 1 dòng (chứa giá trị các tham số hiện hành)

? Cần bổ sung tham số mới?
Cần vô hiệu hóa tác dụng của một tham số?

Quy tắc #9

- Bảng tham số
  - Dạng 2

Được lưu
dạng chuỗi

MãThamSố	TênThamSố	Kiểu	GiáTrị	TìnhTrạng
...	...	...	...	...

Mỗi tham số tương ứng với một dòng trong bảng tham số

Giá trị hiện tại của tham số được lưu bằng dạng chuỗi

Mỗi tham số cần lưu trữ kiểu giá trị để phần mềm “hiểu” đúng nội dung giá trị hiện tại của tham số

Cần bổ sung tham số mới?

Cần vô hiệu hóa tác dụng của một tham số?

Lưu trữ dữ liệu bằng XML

Lược dịch từ slide chương 2 – XML
trong môn Managing XML and Semistructured Data của GS. Dan Suciu,
University of Washington
Department of Computer Science & Engineering

Tài liệu gốc:

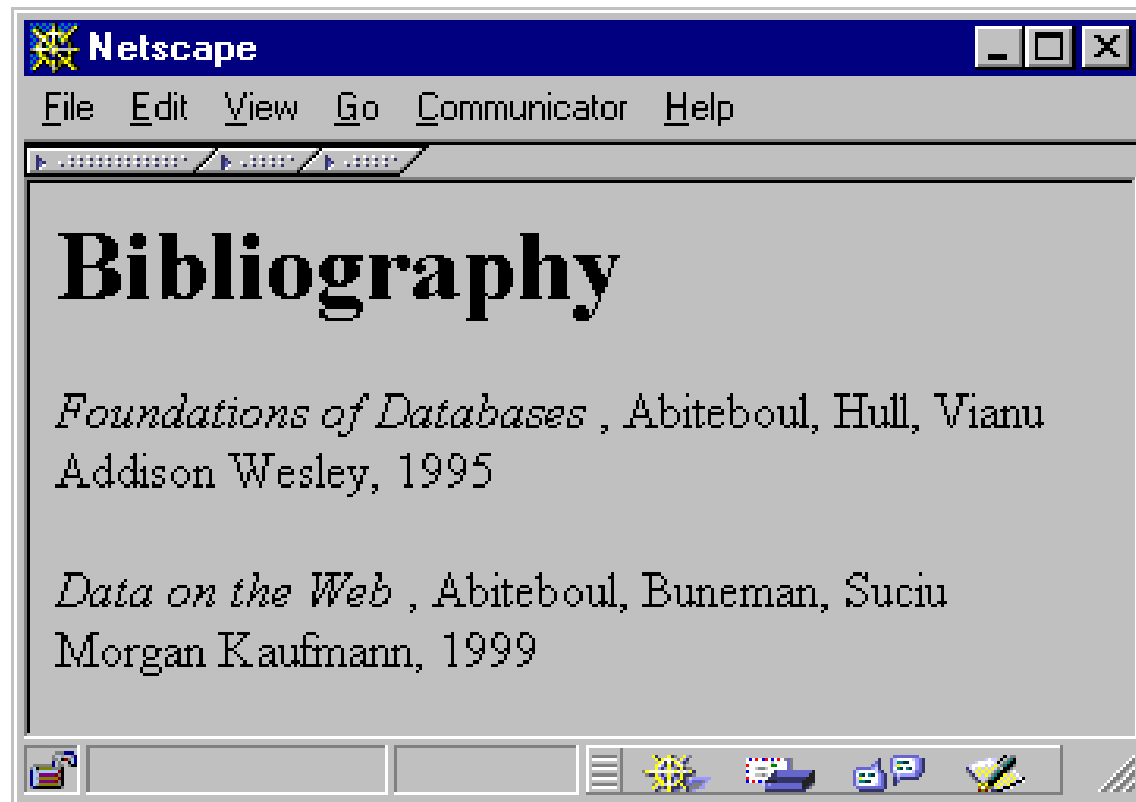
<http://www.cs.washington.edu/homes/suciu/COURSES/590DS/02xmlsyntax.ppt>

- Chuẩn của W3C
- Ý tưởng ban đầu: văn bản có cấu trúc (SGML)
- <http://www.w3.org/TR/2000/REC-xml-20001006>
(version 2, 10/2000)

$\text{HTML4.0} \in \text{XML} \subset \text{SGML}$

HTML mô tả “cách thể hiện”

`<h1> Bibliography </h1>`

`<p> <i> Foundations of Databases </i>`

Abiteboul, Hull, Vianu

`<br>` Addison Wesley, 1995

`<p> <i> Data on the Web </i>`

Abiteoul, Buneman, Suciu

`<br>` Morgan Kaufmann, 1999


```
<bibliography>
  <book>
    <title> Foundations... </title>
    <author> Abiteboul </author>
    <author> Hull </author>
    <author> Vianu </author>
    <publisher> Addison Wesley </publisher>
    <year> 1995 </year>
  </book>
  ...
</bibliography>
```

XML mô tả nội dung

Start tag

`<bibliography>`

`<book>`

`<title>` Foundations... `</title>`

`<author>` Abiteboul `</author>`

`<author>` Hull `</author>`

`<author>` Vianu `</author>`

`<publisher>` Addison Wesley `</publisher>`

`<year>` 1995 `</year>`

`</book>`

...

`</bibliography>`

End tag

```
<bibliography>  
  <book>  
    <title> Foundations... </title>  
    <author> Abiteboul </author>  
    <author> Hull </author>  
    <author> Vianu </author>  
    <publisher> Addison Wesley </publisher>  
    <year> 1995 </year>  
  </book>  
  ...  
</bibliography>
```


- tag: **book**, **title**, **author**, ...
- start tag: **<book>**, end tag: **</book>**
- element: **<book>**...**<book>**,**<author>**...**</author>**
- Các element có thể lồng nhau
- Element rỗng: **<red></red>** hay **<red/>**
- Một tài liệu XML: có 1 *root element*

Tài liệu XML được gọi là “**well formed**” nếu các tag bắt đầu và tag kết thúc tương ứng xuất hiện đầy đủ và đúng vị trí (kể cả với các tag lồng nhau)

XML: Attribute


```
<book price = "55" currency = "USD">  
  <title> Foundations of Databases </title>  
  <author> Abiteboul </author>  
  ...  
  <year> 1995 </year>  
</book>
```

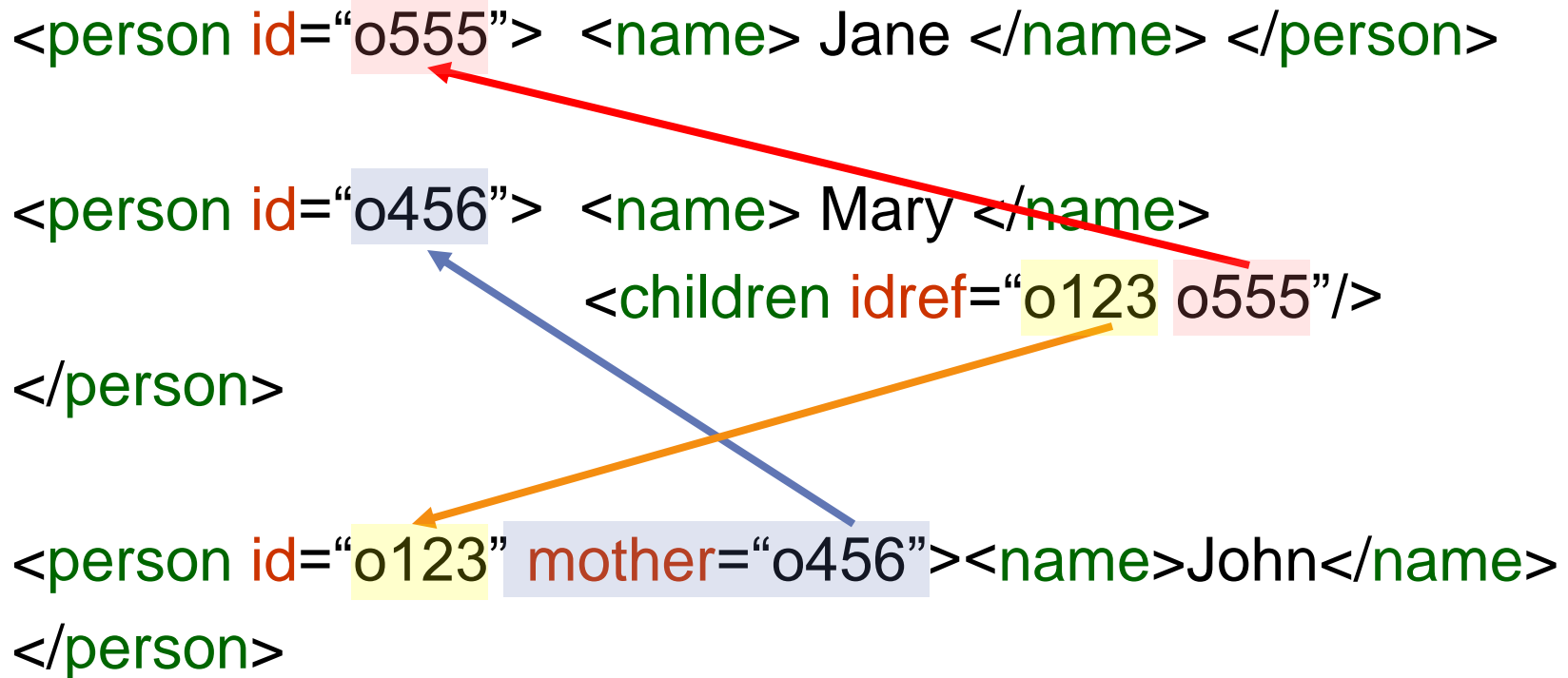
Attribute: cách khác để biểu diễn dữ liệu
(không dùng Element)

XML: Oid và Tham chiếu

```
<person id="o555"> <name> Jane </name> </person>
<person id="o456"> <name> Mary </name>
  <children idref="o123 o555"/>
</person>
<person id="o123" mother="o456"><name>John</name>
</person>
```


OID và tham chiếu trong XML

Tham chiếu đến entity

- Cú pháp: &entityname;
- Ví dụ:
<element> this is less than < </element>
- Một số entity thông dụng:

&lt;	<
&gt;	>
&amp;	&
&apos;	'
&quot;	“
&#38;	Unicode char

Sử dụng Comment

<!-- .... Comment text... -->

XML Namespace

- <http://www.w3.org/TR/REC-xml-names> (1/99)
- $\text{name} ::= [\text{prefix:}] \text{localpart}$

```
<book xmlns:isbn="www.isbn-org.org/def">  
  <title> ... </title>  
  <number> 15 </number>  
  <isbn:number> .... </isbn:number>  
</book>
```


XML Namespace

- Cú pháp: `<number>` , `<isbn:number>`

`<tag xmlns:mystyle = "http://...">`

...

`<mystyle:title>` ... `</mystyle:title>`

`<mystyle:number>` ...

`</tag>`

Định nghĩa tại...

Mô hình truy vấn dữ liệu XML

- $\text{Node} ::= \text{DocNode} \mid$
     $\text{ElemNode} \mid$
     $\text{ValueNode} \mid$
     $\text{AttrNode} \mid$
     $\text{NSNode} \mid$
     $\text{PINode} \mid$
     $\text{CommentNode} \mid$
     $\text{InfotemNode} \mid$
     RefNode

Nút Element:

- `elemNode` : (`QNameValue`,
                  `{AttrNode}`,
                  `[ ElemNode | ValueNode ]`)
          → `ElemNode`
- `QNameValue` = “tên tag”
- `{...}` = “tập hợp gồm ...”
- `[...]` = “danh sách gồm ...”

Mô hình truy vấn dữ liệu XML

Ví dụ

```
<book price = "55"  
      currency = "USD">  
  <title> Foundations ... </title>  
  <author> Abiteboul </author>  
  <author> Hull </author>  
  <author> Vianu </author>  
  <year> 1995 </year>  
</book>
```

```
book1= elemNode(book,  
  {price2, currency3},  
  [title4,  
   author5,  
   author6,  
   author7,  
   year8])
```

```
price2 = attrNode(...) /* next */  
currency3 = attrNode(...)  
title4 = elemNode(title, string9)  
...
```


Mô hình truy vấn dữ liệu XML

Nút Attribute:

- attrNode : (QNameValue, ValueNode)
→ AttrNode

Mô hình truy vấn dữ liệu XML

Ví dụ

```
<book price = "55"  
      currency = "USD">  
  <title> Foundations ... </title>  
  <author> Abiteboul </author>  
  <author> Hull </author>  
  <author> Vianu </author>  
  <year> 1995 </year>  
</book>
```

```
price2 = attrNode(price,string10)  
string10 = valueNode(...) /* next */  
currency3 = attrNode(currency,  
                      string11)  
string11 = valueNode(...)
```


Mô hình truy vấn dữ liệu XML

Nút Value:

- $\text{ValueNode} = \text{StringValue} \mid \text{BoolValue} \mid \text{FloatValue} \dots$
- $\text{stringValue} : \text{string} \rightarrow \text{StringValue}$
- $\text{boolValue} : \text{boolean} \rightarrow \text{BoolValue}$
- $\text{floatValue} : \text{float} \rightarrow \text{FloatValue}$

Mô hình truy vấn dữ liệu XML

Ví dụ

```
<book price = "55"  
      currency = "USD">  
  <title> Foundations ... </title>  
  <author> Abiteboul </author>  
  <author> Hull </author>  
  <author> Vianu </author>  
  <year> 1995 </year>  
</book>
```

```
price2 = attrNode(price,string10)  
string10 = valueNode(stringValue("55"))  
currency3 = attrNode(currency, string11)  
string11 = valueNode(stringValue("USD"))  
  
title4 = elemNode(title, string9)  
string9 =  
valueNode(stringValue("Foundations..."))
```


- Làm quen việc sử dụng XML để lưu trữ thông tin (thay cho cơ sở dữ liệu)
- Mở rộng:
  - Tìm hiểu cách khai báo XML Schema
  - Tìm hiểu về XQuery

So sánh giữa cách sử dụng lưu trữ bằng CSDL và bằng XML

So sánh

- Sử dụng CSDL
- Ưu điểm

- Nhược điểm

- Trường hợp nên sử dụng

- Sử dụng XML
- Ưu điểm

- Nhược điểm

- Trường hợp nên sử dụng

Thảo luận
trực tiếp
tại lớp